

XҒТАР: 19.21.07

<https://doi.org/10.32523/2616-7174-2025-152-3-114-123>

Цифрлық медиа дәуірінде жаңа технологиялардың журналистикаға әсері

Қ.Д. Асанов^{ID}, Ж.Б. Мадиярова^{*}, Н.К. Сиязбаев^{ID}

Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Қарағанды, Қазақстан

(E-mail: kamashke_64@inbox.ru, zhaneelya_m@mail.ru, nurtuleu_92kz@mail.ru)

Аңдатпа. Журналистика – қоғамның даму процесінде маңызды рөл атқаратын әлеуметтік институт. Бүгінде цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы, жетілуі бұл саланы жаңа деңгейге көтерді. Соңғы онжылдықта дәстүрлі журналистика, оның ішінде ақпарат тарату тәсілі мен форматы түбегейлі өзгеріп, трансформацияланды. Заманауи технологиялар, оның ішінде жасанды интеллект (ЖИ), әлеуметтік желілер медиа саласына жаңа, тың серпін берді. Бүгінде журналистиканың қызметі тек аудиторияға хабар беру ғана емес, мультимедиялық форматта визуалды ақпарат ұсыну міндетін атқарады. Кез келген газет, телеарна, радио өзінің әлеуметтік желідегі парақшасын белсенді жүргізіп, аудиториямен байланыс орнатуда. Бұл тенденция аудиториямен байланыс орнатуды оңтайландырғаны анық. Тек журналистика саласында ғана емес, қоғаммен байланыс бағытында да түрлі мекеме осы әдісті қолданады. Цифрлық журналистика дәстүрлі медианың логикасын, мазмұнын, форматын, пішінін өзгертті. Журналистерге тек мәтін жазу ғана емес, мультимедиялық контент ұсыну, видео өңдеу, әлеуметтік желілерде жедел, қысқа ақпарат жариялау, аудиториямен тікелей байланыс орнату аса маңызды. Бүгінде TikTok, Instagram, Telegram, LinkedIn сияқты платформалар жаңалық таратуда маңызды рөл атқарады. Сонымен қатар мобильді журналистика (MOJO) бүгінде медиа саласында өзекті. Журналистер бір ғана құрылғы арқылы жаңалық дайындап, монтаждап, аудиторияға лайықтап ұсына алады. Дегенмен этика мен ақпарат шынайылығына қатысты жаңа сұрақтарды көтеріп отыр. Жасанды интеллекттің ақпарат құралдарының қызметіне араласуы, аудиториямен байланыс тәсілі өзгеруі медиа саласына жаңа реформалар әкелді. Бүгінде заманауи технологиялардың журналистика саласына тигізген ықпалы қарқынды зерттеліп жатыр. Мақалада жаңа тенденция заманында журналистиканың болашақта дамитын бағытына да талдау жасалған.

Түйін сөздер: цифрлық журналистика, жасанды интеллект, әлеуметтік желі, этика, мобильді журналистика, инфографика, подкастинг

Түсті: 08.01.2025; Мақұлданды: 18.03.2025; Онлайн қолжетімді: 30. 09.2025

*хат-хабар үшін автор

Кіріспе

Цифрлық технологиялар ақпарат қолжетімділігіне мүмкіндік берсе, жасанды интеллект аналитика жасау, бейне, аудио өңдеу тұрғысынан ақпарат форматының сапасын арттырды. Дегенмен цифрлық журналистика дәуірінде этика қағидаларын ұстану аса маңызды болып отыр. Журналистердің басты міндеті – аудиторияға шынайы және объективті ақпарат ұсыну. Дәстүрлі журналистика мен жасанды интеллекттің үйлесімі – заманауи медиа саладағы ең үлкен серпілістің бірі. Журналистика жаңа мүмкіндіктерге қол жеткізумен қатар, жаңа қатерлермен де бетпе-бет келіп отыр. Ақпараттың шынайылығы мен қауіпсіздігі, этика қағидаларын сақтау – журналистердің басты міндеті.

Журналистика болашақта дұрыс бағытта дамуы үшін – цифрлық технологиялар мен кәсіби маман шығармашылығының үйлесімділігін сақтау маңызды. Цифрлық журналистика дәуірінде жаңа технологиялар медианы толықтырып, өзгерткенімен, толықтай дәстүрлі журналистиканың қағидатын алмастыруы мүмкін емес. Жасанды интеллект тек ақпарат дайындауды оңтайландырып, журналистің жұмысын жеңілдетеді. Бірақ контент сапасы, объективтілік және этика мәселелері өзектілігін қай заманда болсын жоймайды. Журналистиканың негізгі қағидаттары сақталғанда ғана қоғам шынайы, объективті, сапалы ақпаратқа қол жеткізе алады.

Жаңа тенденциялардың қарқынды дамуы журналистиканың мазмұны мен құрылымын өзгертті. Бүгінде оқырманның сұранысында көбіне көрнекі және жеңіл қабылданатын ақпарат. Ұзақ мәтіндік ақпаратқа қарағанда керек мәліметтерді бірден алуға мүмкіндік беретін контентті қажет етеді. Яғни, қысқаша шолулар, диаграммалар, маркерленген деректер мен маңызды цитаталар арқылы деректерді визуалды форматта қабылдайды. Бүгінде осы тенденция аясында ақпаратты жеткізудің ерекше тәсілі – инфографика пайда болды. Инфографика жазбаша материалды толықтыру үшін де, жеке өзі бір оқиғаны баяндайтын құрал ретінде де қолданылып жүр. Жыл сайын бұл тәсіл жаңа технологиямен қатар дамуда және оның басты артықшылығы – деректерді бір көргеннен түсіндіре алуында [1].

Зерттеу жұмысында осы сынды технологияларға тоқталды. Респонденттердің көзқарасын анықтау үшін арнайы сауалнама жүргізілді. Қазақстанның әр өңірінен қатысқан респонденттердің пікірі екіге бөлінді. Бірі жасанды интеллектінің журналистика қызметіне етене араласқанына қарсылық білдірсе, бірі оны заманауи қоғамда меңгеріп алу керек дағды деп санайды.

Әдіснама

Ғылыми мақаланы жазу барысында тақырыпқа қатысты материалдар жинақтау: әдебиеттерді қарау, жұмыстың теориялық жағымен және отандық ақпарат құралдарында енді қалыптаса бастаған кезеңге шолу жасау, басқа саладағы нәтижелермен салыстыру қарастырылды. «Цифрлық медиа дәуірінде жаңа технологиялардың журналистикаға әсері» атты тақырыпқа байланысты жинақталған материалмен танысу (оқу): салыстыру,

өлшеу, анализ бен синтез, жалпылау, тексеру және фактілерді нақтылау, жасалған қорытындыларды нақтылау, түзету, қорытындыны талқылау, іс-тәжірибеде тексеру сияқты әдіс-тәсілдер қолданылды.

Цифрлық медиа дәуіріндегі жаңа технологиялардың журналистикаға тигізген әсері жайлы бұрын жазылған немесе зерттеліп жатқан жұмыстарды зерделеу де ғылыми мақаланы жазу барысында ескерілді.

Жаңа тенденциялардың қарқынды дамуы мен ақпараттық технологияның өмірімізге дендеп енуі журналистиканың мазмұны мен құрылымын өзгерткені рас. Бүгінде оқырман, көрермен, тыңдармандардың қалауы көбіне көрнекі және жеңіл қабылданатын ақпарат көздеріне тәуелді. Ақпаратты жедел ұғынықты әрі тез қабылдау қазіргі уақыт талабы. Журналистикада мәтінді «қысқа әрі нұсқа» құру ұғымы осы цифрлық медиа дәуірінде жүзеге асып жатқандығы рас. Осы жағдайларды көрсетуде цифрлы мәліметтер мен тәжірибеде іске асып жатқан ақпараттық технологиядағы жаңару-жаңғыру тенденциялары салыстырмалы-талдаулар жүргізу арқылы нақтыланғаны негізгі әдістердің бірі болып табылды.

Талдау мен нәтижелер

Бүгінде түрлі цифрлық технологиялар, әлеуметтік желілердің журналистика саласында қолданылуы салдарынан медиада жаңа ұғым мен терминдер пайда болды. Әр телеарна мен радио, мемлекеттік мекеме әлеуметтік желіде парақша ашып, аудиториямен тығыз байланыс орнатқан. Сұранысқа сай қысқа ақпарат өңдеп, аудио, видео контент ұсынады. Сторителлинг жанры да тәжірибеде кеңінен қолданылуда.

Қазақстанда жасанды интеллект редакция қызметіне кейінгі жылдары ғана енуде. Шетелдік тәжірибеде ақпарат агенттіктері жаңалықты автоматтандыру үшін нейрожелілерді қолданып жүр. Мысалы, The Washington Post басылымы жаңалықтарды жазу үшін Heliograf деп аталатын жасанды интеллект жүйесін пайдаланады. Қоғамда оларды «бот-журналист», «робот-журналист» деп атайды. Спорттық шаралар, қаржылық есептер, саясаттағы өзгеріс бойынша жедел материал дайындайды. Бірнеше тақырыпты автоматты түрде ұсынады. Журналистердің жұмысын айтарлықтай оңтайландырды [2]. Bloomberg ақпарат агенттігі де осы технологияны қолданады. Бұл медиа жасанды интеллект негізіндегі бағдарлама да ойлап тапқан [3].

Жасанды интеллект технологияларының редакция жұмысына араласуы қызметті оңтайландырды. Мысалы, мәтін генерациялайтын жүйелер мағынасы терең мақалалар жазуға мүмкіндік береді. Сайлау нәтижелері, денсаулық көрсеткіштері, қаржы есептері сынды деректерді автоматты түрде өңдеп береді. Кейбір нейрожелілер сурет, аудио сияқты ақпараттарды да өңдеп, керек форматқа сай негіздей алады. Мысалы, Reel Framer атты жасанды интеллект мәтінді визуалды форматта әлеуметтік желіге ықшамдап береді. Дегенмен редакция тарапынан жасанды интеллектіге деген толық сенім болмауы керек. Кей жағдайда этикалық талаптар да сақталмауы мүмкін. Редакцияның аудиторияға ұсынатын мәтіні, ақпараты нақтылық, бейтараптық және ашықтық сияқты дәстүрлі журналистика құндылықтарына сай болуы маңызды. Бүгінде әлеуметтік

желінің дамуымен фейк жаңалықтармен де күрес қарқынды жүргізілуде. Ақпараттың шынайылығы үшін бірінші кезекте журналист жауапты. Жасанды интеллект бұл мәселені де оңтайландыруда. Мәтінді талдап, ақпараттың ақиқат немесе жалған екенін жылдам анықтайтын нейрожелілер бар. Мысалы, «stance detection» алгоритмі ақпараттың шынайы не болмаса жалған екенін автоматты түрде анықтай алады [4].

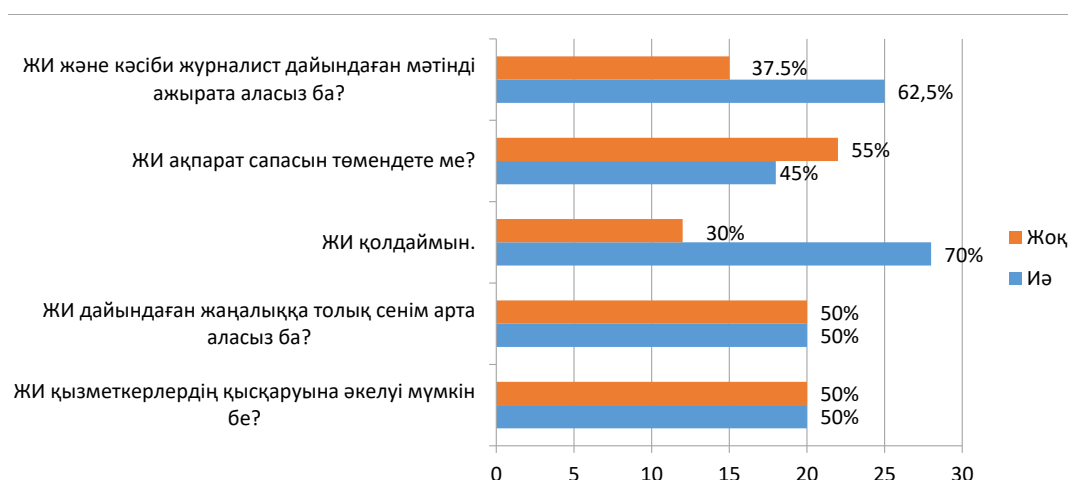
Шетелдік тәжірибеде ақпараттың шынайылығын анықтайтын жасанды интеллект платформалары журналистердің қызметіне араласып кеткен. Мысалы, Ұлыбританиядағы Full Fact фактчекқа арналған жоба. Ұлттық статистика қызметімен бірге деректерді қолжетімді етеді [5]. Бұл технологиялар жалған ақпараттың таралуын азайтуға мүмкіндік беріп қана қоймай, редакциядағы мамандардың уақытын да үнемдейді.

Бүгінде жасанды интеллект қоғамның ілгері дамуына мүмкіндік әкелсе де, басқа сын-қатерлер туғызуда. Мысалы, дипфейк технологиясы белгілі бір адамдардың суреті мен даусы арқылы жалған контент дайындайды. Сыни көзқарас, сыни ойлау қалыптаспаған қоғамда қай ақпарат фейк немесе шынайы екенін анықтап ажырату қиын. Сондықтан аудиторияның басым бөлігі манипуляцияға еруі мүмкін. Арандатушылар үшін бұл технология мен әлеуметтік желінің үйлесімділігі өз мотивтерін орындауда таптырмас құрал. Қоғам, халық дипфейкті бірден анықтай алуы үшін қосымша білім алып, мамандар ұсынатын кеңестерді қолданғаны жөн. Журналистердің де әрқашан заман ағымына, жаңа тенденция әкелген өзгерістерге сай біліктілігін арттыруы аса маңызды. Мамандар дипфейкті анықтауда мына платформаларды қолдануды ұсынады: Reality Defender, Sentinel, WeVerify жобасы [6].

Бүгінде бұқаралық ақпарат құралдары өкілдері жұмысын оңтайландыратын әрі тәжірибеде қолданылып жүрген платформаның бірі - Eleven Labs. Жазбаша мәтінді автоматты түрде аудиожазбаға өңдеп береді.

Зерттеу жұмысы аясында қазақстандық аудиторияның цифрлық журналистикаға, оның ішінде жасанды интеллектінің қызметке араласуына байланысты көзқарасын анықтау мақсатында 40 респондент арасында сауалнама жүргізілді. Нәтижелеріне сәйкес төмендегідей қорытынды жасалды:

Жасанды интеллект және журналистика

Көрсеткіш бойынша респонденттердің пікірі екіге бөлінгенін байқаймыз. Кәсіби журналистерді жасанды интеллект алмастыруы даулы мәселе. Автоматтандырылған технология жеделдігімен ерекшеленсе де, кәсіби маманның бойында бар креатив пен мәтін өңдеу қызметін орындай алмайды. Мамандардың қызметі қай заманда болсын өзекті болары сөзсіз. Сауалнама қорытындысы бойынша аудитория жасанды интеллектіні қолдағанымен, ақпараттың дұрыстығына толық сенбейді. Кәсіби журналистер мен жасанды интеллект дайындаған мәтіндерді ажырату қабілеті де жоғары. Бұл дәстүрлі журналистика өкілдерінің маңызын, адам факторын алмастыру мүмкін емес екенін дәлелдейді. Дегенмен заманауи технологиялардың қызметке етене араласуы аясында туындаған қатерлермен күресу үшін журналистердің жаңа дағдыларды меңгеруі аса маңызды.

Әлеуметтік желі платформалары, жасанды интеллектпен қатар, мобильді журналистика ұғымы пайда болды. Интернет дәуірінде газет-журналдарға қарағанда сайттар қаралым көп жинайды. Түрлі технологиялардың дамуы әсерінен белгілі бір сала тоқтап қалады дегенді білдірмейді. Керісінше бірін-бірі толықтырып, сол салаға жаңа серпін әкеледі. Медиада мобильді журналистиканың қолданылуы жаңалық таратудың жаңа дәуірін ашты. Бұл үрдіс қоғамдық, мәдени және саяси ақпараттың мазмұнын сақтай отырып, басқа форматта таралу үлгісі. Еліміздің көптеген ақпарат агенттіктері мобильді журналистиканы тиімді пайдаланады. Әлеуметтік желіге сай дайындалатын мәтін де, видео да бір ғана смартфон арқылы өңделеді. Жаңалық қай форматта таралса да, ақпараттың негізгі сипаты: жеделдік, интерактивтілік әрі қолжетімділік құндылықтарына сай болуы қашан да өзекті [7].

Журналистикада соңғы жылдары әлеуметтік платформаларда «подкаст» форматындағы ақпарат ұсынатын медиа көбеюде. Аудиторияның сұранысына сай ақпарат тарату тәсілдері де өзгеретінінің тағы бір дәлелі. Бүгінде әр мекеменің, мемлекеттік орган подкаст форматында ашық сұхбат беретін алаңдары бар. Шетелдік тәжірибеде The New York Times басылымының «The Daily» подкасты жастар аудиториясында танымал. Подкастты саяси журналист Майкл Барбаро жүргізеді. Бағдарлама күн сайын Times репортаждарына негізделіп, сұхбаттар арқылы дайындалады. Күн сайын дайындалатын подкасттың әр бөлімнің ұзақтығы 20-30 минут [8]. YouTube платформасында «El kz», «Бірінші бол», «Замандас», «Айтарым бар», «DOPE soz», «Kitapal» және т.б. қазақ тілді подкасттар қаралым көп жинауда. Подкастингте мақсатты аудитория анықталып, сол бағытта түрлі спикерлер бір өзекті тақырып төңірегінде пікір алмасып, тәжірибелерімен бөліседі.

Әлеуметтік желіде «инфографика» ұғымы кеңінен қолданылуда. Мемлекеттік мекеме, телеарналардың парақшалары визуалды контентке баса назар аударуда. Оқырманның сұранысына сай көрнекі, жеңіл қабылданатын ақпарат жарияланады. Статистика, диаграмма және т.б. детальдар арқылы өңделген ықшамдалған ақпарат оқырманның сұранысына сай қабылдауға жеңіл.

Қорытынды

Цифрлық журналистика ақпарат тарату тәсілдері мен пішінін өзгертті. Дегенмен дәстүрлі журналистиканың басты қағидаттары қай заманда да өзектілігін жоймайды. Әлеуметтік желіде жасанды интеллектінің көмегімен түрлі дипфейк ақпарат тарауда. Жаңа технология заманында журналистиканың алдында тек этика мәселесі ғана емес, жалған ақпаратпен күресу міндеті де қойылды. Мәселені түсіну үшін және күресу жолын қарастыру үшін сол салада тәжірибе болу керек. Жасанды интеллект пен кәсіби маман қызметінің үйлесімділігін сақтау арқылы ғана журналистика болашақта объективтілік, шынайылық қағидаттарын сақтап қала алады. Әлеуметтік желінің дамуы ақпарат тарату тәсілін өзгертті. Сторителлинг жанры да кеңінен қолданылуда. Ақпаратты визуалды форматта аудитория сұранысына сай өңдеу үшін инфографика тәсілі де қолданылады. Бүгінде жалған ақпаратты дереу анықтай алатын жасанды интеллект технологияларына да шолу жасадық. Дипфейк сыни ойлау қалыптаспаған қоғамға қауіп төндіреді. Фейкпен күресу үшін журналистер, редакция қызметкерлері күрес құралдарын білгені дұрыс. Жаңа тенденция өзгерістерін ұтымды пайдалану арқылы ғана редакция жұмысы алға ілгерілейді. Жасанды интеллект алгоритмдері уақытты үнемдеуге көп мүмкіндік береді. Сандық көрсеткіштер, шолу деректерін өңдеп береді. Бүгінде визуалды контент те дайындай алады. Тек соны редакция қызметте тиімді пайдаланып, тексеріп отыру керек. Қазақстандық бұқаралық ақпарат құралдары да алдағы уақытта нейрожелілерді қызметте пайдалану арқылы жаңа креативті алаң дайындайды деп сенеміз. Себебі бүгінде «подкаст» тәжірибесі елімізде қарқынды белең алғанын байқадық. Соңғы жылдары әлеуметтік желіде де көп журналист жасанды интеллект технологиясын пайдаланатынын жасырмайды. Басым көпшілігі қолдайды. Біз жүргізген сауалнамаға сүйенсек, респонденттердің көбі технологияны тиімді қолданса, ешкімге де зияны жоқ екенін алға тартты. Тек кәсіби этика тұрғысынан туындайтын мәселелердің алдын алу да аса маңызды екенін атап өтті. Оның қатарында деректерді ұрлау, қате ақпарат тарату бар.

Белгілі бір салада кез келген технология дамығанда оның кері және оң әсері болады. Журналистикада да тура солай. Журналистиканың миссиясы – объективті ақпарат тарату арқылы қоғамдық пікір қалыптастыру. Бүгінгі жаңа технологиялардың қызметке енуі салдарынан журналистер көбіне визуалды контентке баса назар аударып, мәтін сапасын төмендетіп алды. Этикалық нормаларды ұстану арқылы ғана бұл мәселемен күресуге болады. Журналистиканың пішіні, ақпарат тарату тәсілі өзгергенімен, мазмұны, ұстанатын қағидалары әркез сақталуы керек. Жаңа технологиялар ақпарат өңдеу процесінде журналистер үшін таптырмас құралға айналды. Интернет аудиториямен тығыз байланыс орнатуға мүмкіндік беріп, ақпаратқа қолжетімділікті арттырды. Журналистер кәсібилігі мен жаңа технологияның үйлесімділігін сақтау арқылы жаңа мүмкіндіктерге қол жеткізе алады. Біртқатар шектеулерді, техникалық жетіспеушілікті заманауи технология ұсынған мүмкіндік арқылы еңсере алады [9]. Цифрлық медиа заманында мазмұнды талдау, сұхбат және сауалнама сияқты әдістер өз маңыздылығын жоғалтқан жоқ. Цифрлық мүмкіндіктер құнды мәліметке қолжетімділік, деректерді цифрландыруға қатысты қажеттілікті қалыптастырды. Деректерді жинау және сауатты

талдауға есептеу әдістері мен техникалық білім қажет [10]. Сандық, статистикалық мәліметтер журналистерге нағыз құнды ақпарат. Осы тұрғыда жасанды интеллектіні қолдану тәжірибесі арқылы мамандар ақпаратқа қолжетімділікті арттыра алады. Шетелдік тәжірибеде бірнеше жыл қолданып келе жатқан тәжірибе қазақстандық бұқаралық ақпарат құралдары өкілдеріне пайдалы. Соңғы жылдары журналистік қызметте қоданылып жүрген технологиялар бүгінде редакциялардың өз біліктіліктерін арттыруының әсері деп білеміз. Кейінгі ұрпаққа журналистиканы дұрыс бағытта қалыптастыру үшін бүгінгі буын заман талабына сай технологияны меңгеруі тиіс.

Авторлардың қосқан үлесі.

Асанов Қ.Д. – зерттеу жұмысының жалпы бағытын айқындап, мақаланың құрылымын қалыптастыру, ғылыми деректерді сұрыптап жүйелеу, зерттеу жұмысының академиялық сапасын қадағалау және редакциялау міндеттерін атқарды.

Сиязбаев Н.К. – әдебиеттерді жинақтап, материалдарды талдап, мәтін мазмұнын толықтырып, ұсыныстар енгізді.

Мадиярова Ж.Б. – әлеуметтік зерттеу жүргізіп, ғылыми мәтінді өңдеу және мақаланы техникалық талаптарға сай рәсімдеу жұмыстарын орындады.

Әдебиеттер тізімі

1. Schaffer J., McCutcheon R., Stofer K. T. Journalism matters. – 1998. – P. 367.
2. Робот-журналист на службе в The Washington Post, 2017. [Электрондық ресурс].– URL: <https://robogeek.ru/iskusstvennyi-intellekt/robot-zhurnalist-na-sluzhbe-v-the-washington-post> (өтініш берген күні: 15.01.2025).
3. Bloomberg plans to integrate GPT-style A.I. into its terminal, 2023. [Электрондық ресурс].– URL: <https://www.cnn.com/2023/04/13/bloomberg-plans-to-integrate-gpt-style-ai-into-its-terminal.html> (өтініш берген күні: 18.01.2025).
4. AI and the Newsroom: Transforming Journalism with Intelligent Systems // Journal of Artificial Intelligence, Machine Learning and Data Science (J Artif Intell Mach Learn & Data Sci). – 2025. – Vol. 3, № 1. – P. 6–7.
5. Қазіргі әлемдегі фактчекинг, 2017. [Электрондық ресурс]. –URL: <https://kz.qlever.asia/interest/factchecking-v-mire> (өтініш берген күні: 05.02.2025).
6. 7 лучших инструментов и методов обнаружения дипфейков, 2025. [Электрондық ресурс].– URL: <https://unite.ai/ru/лучшие-инструменты-и-методы-обнаружения-дипфейков/> (өтініш берген күні: 25.03.2025).
7. Jones J., Salter L. Digital Journalism. – 2012. – P. 105–107.
8. The Daily (podcast), 2021. [Электрондық ресурс].– URL: [https://alphapedia.ru/w/The_Daily_\(podcast\)](https://alphapedia.ru/w/The_Daily_(podcast)) (өтініш берген күні: 15.03.2025).
9. Yilmaz S.H., Erbay M., Yilmaz G. New Journalism in New Media // A Journal of Advances in Management IT & Social Sciences. – 2018. – Vol. 8, Issue 2. – P. 7–8.
10. Steensen S., Westlund O. What is Digital Journalism Studies? – 2021. – P. 92–93.

К.Д. Асанов, Ж.Б. Мадиярова, Н.К. Сиязбаев

Карагандинский университет им. Е.А. Букетова, Караганда, Казахстан

Влияние новых технологий на журналистику в эпоху цифровых медиа

Аннотация. Журналистика – это социальный институт, который играет важную роль в процессе развития общества. Сегодня стремительно развитие и совершенствование цифровых технологий вывело эту сферу на новый уровень. За последнее десятилетие традиционная журналистика, включая методы и форматы распространения информации, претерпела радикальные изменения. Современные технологии, такие как искусственный интеллект (ИИ) и социальные сети, придали медиаотрасли новый импульс. Сегодня журналистика выполняет не только функцию донесения информации до аудитории, но и визуального представления материалов в мультимедийных форматах. Любая газета, телеканал или радиостанция активно ведёт страницы в социальных сетях и устанавливает связь с аудиторией. Эта тенденция значительно упростила взаимодействие с обществом. Этим подходом пользуются не только журналисты, но и учреждения, работающие в сфере общественных коммуникаций. Цифровая журналистика изменила логику, содержание, формат и структуру традиционных медиа. Сегодня журналисту важно не только уметь писать тексты, но и создавать мультимедийный контент, монтировать видео, оперативно публиковать короткие новости в социальных сетях, а также устанавливать прямую связь с аудиторией. Такие платформы, как TikTok, Instagram, Telegram и LinkedIn, играют важную роль в распространении новостей. Кроме того, мобильная журналистика (MOJO) становится всё более актуальной. Журналисты могут создавать, редактировать и адаптировать новость для аудитории, используя всего одно устройство. Однако это также поднимает важные вопросы, касающиеся этики и достоверности информации. Интеграция искусственного интеллекта в деятельность СМИ и изменение способов взаимодействия с аудиторией стали послужили основой для новых реформ в медиа-сфере. Сегодня влияние современных технологий на журналистику активно изучается. В статье также представлен анализ будущих направлений развития журналистики в условиях новых тенденций.

Ключевые слова: Цифровая журналистика, искусственный интеллект, социальные сети, этика, мобильная журналистика, инфографика, подкастинг

K.D. Asanov, Zh.B. Madiyarova, N.K. Siyazbaev

Karaganda University named after E.A. Buketov, Karaganda, Kazakhstan

The impact of new technologies on journalism in the age of digital media

Abstract. Journalism is a social institution that plays a vital role in the development of society. Today, the rapid development and improvement of digital technologies has transformed the field significantly. Over the past decade, traditional journalism, including methods and formats of information dissemination, has undergone radical changes. Modern technologies, including artificial intelligence (AI) and social networks, have brought new momentum to the media sector. Today, journalism's role

goes beyond merely delivering information to the audience — it includes presenting visual content in multimedia formats. Every newspaper, TV channel, and radio station actively manages its social media pages to connect with the audience. This trend has significantly simplified public engagement. Not only journalists but also institutions involved in public communication use these methods. Digital journalism has transformed the logic, content, format, and structure of traditional media. It is now essential for journalists not only to write texts but also to create multimedia content, edit videos, publish brief and instant updates on social platforms, and establish direct interaction with the audience. Platforms such as TikTok, Instagram, Telegram, and LinkedIn play an important role in news dissemination today. Additionally, mobile journalism (MOJO) has become a relevant trend in the media industry. Journalists can produce, edit, and tailor the news content. However, this also raises new questions regarding ethics and the authenticity of information. The integration of AI into media activities and the changing methods of audience interaction have introduced new reforms into the media sphere. Today, the influence of modern technologies on journalism is being actively studied. This article also analyzes the future directions of journalism development in the era of new trends.

Keywords: Digital journalism, artificial intelligence, social media, ethics, mobile journalism, infographics, podcasting

References

1. Schaffer J., McCutcheon R., Stofer K.T. Journalism matters. 367(1998).
2. Robot journalist at The Washington Post. (2017). [Electronic resource]. Available at: <https://robogeek.ru/iskusstvennyi-intellekt/robot-zhurnalyst-na-sluzhbe-v-the-washington-post> (accessed: 15.01.2025).
3. Bloomberg plans to integrate GPT-style A.I. into its terminal. (2023). [Electronic resource]. Available at: <https://www.cnn.com/2023/04/13/bloomberg-plans-to-integrate-gpt-style-ai-into-its-terminal.html> (accessed: 18.01.2025).
4. AI and the Newsroom: Transforming Journalism with Intelligent Systems. Journal of Artificial Intelligence, Machine Learning and Data Science. 3(1). 6–7(2025).
5. Fact-checking in the modern worl. (2017). [Electronic resource]. Available at: <https://kz.qlever.asia/interest/factchecing-v-mire> (accessed: 05.02.2025).
6. 7 best tools and methods for detecting deepfakes. (2025). [Electronic resource]. Available at: <https://unite.ai/ru/лучшие-инструменты-и-методы-обнаружения-дипфейков/> (accessed: 25.03.2025).
7. Jones J., Salter L. Digital Journalism.. 105–107(2012).
8. The Daily (podcast). (2021). [Electronic resource]. Available at: [https://alphapedia.ru/w/The_Daily_\(podcast\)](https://alphapedia.ru/w/The_Daily_(podcast)) (accessed: 15.03.2025).
9. Yilmaz S.H., Erbay M., Yilmaz G. New Journalism in New Media. A Journal of Advances in Management IT & Social Sciences. 8(2). 7–8(2018).
10. Steensen S., Westlund O. What is Digital Journalism Studies? 92–93(2021).

Авторлар туралы мәлімет:

Асанов Қ.Д. – Филология ғылымдарының докторы, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университетінің профессоры, Қарағанды, Қазақстан.

Мадиярова Ж.Б. – корреспондент автор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университетінің магистранты, Қарағанды, Қазақстан.

Сиязбаев Н.К. – Әлеуметтік ғылымдар магистрі, Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Қарағанды, Қазақстан.

Asanov K.D. – Doctor of Philological Sciences, Professor of Karaganda E.A. Buketov University, Karaganda, Kazakhstan

Madiyarova Zh.B. – corresponding author, Master's Student of Karaganda E.A. Buketov University, Karaganda, Kazakhstan

Siyazbaev N.K. – Master of Social Sciences, Karaganda University named after E.A. Buketov, Karaganda, Kazakhstan

Асанов К.Д. – Доктор филологических наук, Профессор Карагандинского университета имени Е.А.Букетова, Караганда, Казахстан.

Мадиярова Ж.Б. – автор-корреспондент, Магистрант Карагандинского университета имени академика Е.А.Букетова, Караганда, Казахстан.

Сиязбаев Н.К. – Магистр социальных наук, Карагандинский университет им. Е.А. Букетова, Караганда, Казахстан.

Copyright: © 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY NC) license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).